

1985

Åbo

RIL
frå Oppdal, Sør-Trøndelag

MM $\text{J} \approx 96-120$

Hoppsteg: (S^h s) (S^h s) (S^h s) (S^h s) o.s.v. opp. opp. opp.

Fig. steg: S^h S^h S^h S^h o.s.v.
Ril.steg: (S^h s) (S^h s) (S^h s) (S^h s) o.s.v.

OPPSTILLING Ein gut og to jenter i ring med sola med det lette taket.

TAK For ledig hand: Guten legg armane i kross over brystet, dei to jentene tek hostefeste med begge hendene med tommelen framover.

STEG Hoppsteg frå ril (S^hs), figurersteg med eitt trinn (S^b), rilsteg (S^hs).

4 takter
4 takter

Ring med sola - 6 hoppsteg og 3 appellar
Ring mot sola - 6 hoppsteg og 3 appellar
Alle tek til med V føten, dansar 6 hoppsteg i ring med sola og stoggar med 3 appellar V H V.
Så snur dei, tek til med H føten, dansar 6 steg i ring mot sola og stoggar med 3 appellar H V H

Smygeturen
Guten lyfter v. armen sin og smyg seg
baklengs ut under han. Han dreg først
med seg høgrehandsjenta.

8 takter

Smygetur - 16 hoppsteg

Alle tek til med V foten. Guten trør ein fast appell samstundes som han løper handtaket, snur seg 1/2 gong rundt mot høgre, slik at han får ryggen inn i ringen, og tek saman med jentene på nytt. Så lyfter guten v. armen sin og smyg baklengs ut under han. Han dreg først med seg høgrehandsjenta. Når ho er koma under, går ho vidare under h. armen til guten og rundt venstrehandsjenta attende til plassen sin, medan venstrehandsjenta snur seg rundt under armen hans. Guten snur seg så til slutt under sin eige h. arm, medan han dansar seg inn på plass. Dei smyg 2 gonger med til saman 16 hoppsteg.

4 takter

Guten og den eine jenta figurerer - 8 steg

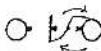
Alle 3 løper kvarandre og stiller på ei bein line slik at guten kjem i midten, andlet til andlet med den eine jenta og med ryggen til den andre. Guten legg armane i kross over brystet, og dei to jentene tek hoftefeste med begge hendene med tommelen framover. No figurerer dei to som vender mot kvarandre; guten med 8 figurersteg og jenta med 8 rilsteg. Den andre jenta snur ryggen til dei to og står i ro.

4 takter

Guten og den andre jenta figurerer - 8 steg

Guten snur seg til den andre jenta og figurerer sameleis med henne. Ho snur seg mot han og dansar 8 rilsteg. Jenta som guten no snudde seg frå, snur seg bort og står i ro.

8 takter

Kjede med 3 - 16 hoppsteg

Så dansar dei kjede med 3 og brukar lett handtak: Guten gjev h. hand til den jenta han sist figurerte med og dansar om lag 1/2 gong rundt med henne med sola. Ho snur seg vidare heilt rundt og inn på plass. Den andre jenta snur mot guten når kjeda startar, og står i ro. Guten dansar over til henne, og dei tek lett handtak med v. hand og dansar rundt om lag 1/2 gong mot sola. Jenta snur vidare rundt heilt inn på plass. Den første jenta står i ro. Slik dansar han 2 gonger med kvar jente på i alt 16 hoppsteg.

Så dansar dei heile dansen om att og varierer einast ved å brukar olbogetaket i kjeda i staden for lett handtak.

OPPLYSNINGAR

Det var Borghild Streitlien (f. 1899) frå Folldal som skreiv ned dansen i Oppdal. I eit intervju frå 1975 (Rfflyd:131) fortel Borghild Streitlien at ho lærde dansen av budeia på Nordstu på Driva der ho budde ein gong ho hadde kurs i Oppdal. I tilknyting til intervjuet hadde ho prøvd å finne namnet på budeia, men det hadde ikkje lukkast. Dansen vart første gongen prenta i For Bygd og By 1924:182, og her skil han seg i fleire småting frå forma i seinare nedteikningar: I ringdelen dansar jentene 8 hoppsteg, medan guten dansar 6 hoppsteg og 3 appellar. Det står dessutan at guten først figurerer med jenta han held i venstre handa medan han snur ringen.

Det følgde ikkje noko slåttetilfang med nedteikninga av dansen; det heiter berre «Musikk som til tritt». Då må ein ha meint Soldier's Joy-varianten, som truleg og var brukt i tradisjonen, men som var for vanleg til at nokon brydde seg med å ta vare på han. Det finst ikkje anna rilstoff frå distriket heller som ein naturleg kunne brukta. Klara Semb knytte difor ein slått frå Landvik til dansen (her nr. 14). Oppdalsspelemannen Olav L. Rise (f. 1912) tykte det var ille at dansen ikkje hadde musikk frå Oppdal og komponerte ein slått til dansen som vart prenta i Norsk Ungdom nr. 9 1965, (her nr. 29).

Klara Semb sine tempotilvisingar for dansen er M.M. 4-del=110–120, dvs. snøgt rittempo.

SJÄLASKUTTAN, Kimito

Deltagare:

Ett obestämt antal par.

Utgångsställning:

Dubbel ring motsols, enkel handfattning, ledig hand i sidan.

Steg:

Polkamasurkasteg och polskasteg 1

Fatningar:

Enkel handfattning

Takter

Beskrivning

Tur 1

- 1 – 3 3 polkamasurkasteg framåt, yttre foten börjar (kav. vänster fot och dam höger fot), steg med yttre foten och där efter under ett lätt jämfota hopp med knäsvikt svänger sig dansarna med ansiktet mot varandra
- 4 3 polkamasurkasteg framåt, yttre foten börjar (kav. vänster fot och dam höger fot), steg med yttre foten och där efter under ett lätt jämfota hopp med knäsvikt svänger sig dansarna från varandra, dvs. har ryggarna mot varandra,
- 5 – 7 1 polkamasurkasteg framåt, yttre foten börjar,
- 8 steg med yttre foten och där efter under ett lätt jämfota hopp med knäsvikt svänger sig dansarna med ansiktet mot varandra,
- 9 1 polkamasurkasteg framåt, yttre foten börjar,
- 10 steg med yttre foten och där efter under ett lätt jämfota hopp med knäsvikt svänger sig dansarna från varandra,
- 11 1 polkamasurkasteg framåt, yttre foten börjar,
- 12 steg med yttre foten och där efter under ett lätt jämfota hopp med knäsvikt svänger sig dansarna från varandra,
- 13 – 15 3 polkamasurkasteg framåt, yttre foten börjar,
- 16 steg med yttre foten och där efter under ett lätt jämfota hopp med knäsvikt svänger sig dansarna med ansiktet mot varandra.
- 1 – 16 Tur 1 upprepas från början, under de 4 sista takterna skiljs dam och kavaljer åt, så att de står i dubbel ring med ansiktet mot varandra, ca 4 stegs avstånd.

Tur 2

Dansarna lyfter upp armarna till axelhöjd, armarna krökta och armbågarna utåt och händerna hänger slappt ner framför bröstet, kan liknas vid sälens fenor. Händerna hålls i denna ställning under hela turen.

- 1 Kavaljer och dam dansar mot varandra med 3 polskasteg 1, kavaljeren fattar damens båda händer, armarnas ställning bibehålls och de
- 2 dansar 1 varv runt med 3 polskasteg,
- 3 och dansar baklänges till egen plats, 3 polskasteg
- 4 samt dansar på stället med sviktande steg så länge den sista tonen upprepas.
- 5 – 8 Upprepa takt 1 – 4.
- 9 – 11 Kavaljer och dam dansar mot varandra med 4 polskasteg och vändar med ett jämfota hopp helt om, kavaljer åt vänster och dam åt höger, dansarna står med ryggarna mot varandra stilla i 1 1/3 takt och
- 12 vändar helt om med ett jämfota hopp, med nedslag på sista tonen i takt 12, kavaljer åt höger och dam åt vänster,
- 13 – 14 fattar parvis varandras händer (som ovan beskrivits) och omdansar med 6 polskasteg ett varv medsols,
- 15 – 16 paret lösgör handfattningen och var och en dansar baklänges till egen plats, 3 polskasteg, samt dansar sviktande steg på stället så länge den sista tonen upprepas.
- 1 – 16 Upprepa tur 2.
- Nedhukningen i slutet av dansen skall ej överdrivas.

OBS! I slutet av tur 1 kan även dansas upp mot fronten, så att dansarna står på två mot varandra vända linjer, dam till vänster och kavaljer till höger från fronten sett. Går bra ifall antalet par ej överstiger 8 st. Tur 2 dansas då på linjer.

Källa: *Yngvar Heikels dansbeskrivningar. SLS: Finlands svenska folkdiktning VI B nr 631.*
Föreningen Brage i Helsingfors: 45 folkdanser, nr 8.
FSF: Årsprogram 2004-2005.

Textbearbetning: *Marcus Blomberg (2007).*

SEX BUSSAR, Tenala

Deltagare:	6 eller 8 par
Utgångsställning:	På två mot varandra stående linjer, linjevis hand i hand, de yttersta dansarna med ledig hand i sidan, damerna i linjen till vänster från fronten sett och kavaljererna i den andra linjen, sju stegs avstånd mellan linjerna.
Steg:	Gångsteg, engelskasteg och springsteg.
Fatningar:	Linjevis hand i hand

Takter	Beskrivning
--------	-------------

Tur 1

a) Komplimang och genomgång

Dansarna går börjande på vänster fot linjevis 3 steg mot varandra, höger fot sättes intill under samtidig bugning för kavaljerer och nigning för damer, backar tillbaka till utgångsplats, går åter mot, lösgör handfattningen och går förbi varandra till vänster om egen partner och till varandras platser, svänger höger om och tar genast linjevis hand i hand. Komplimang och genomgång upprepas lika tillbaka till egen plats, men under sista takten på egen plats vänder sig damerna två och två mot varandra, likaså kavaljererna, och sätter ledig hand knuten i sidan.

Tur 2

Ledig hand knuten i sidan under hela turen.

a) Engelskasteg

Alla dansar engelskasteg, vänster engelskasteg börjar (höger i kors bakom), 14 engelskasteg och 3 stampsteg (höger, vänster, höger).

b) Slingring

Dansarna slingrar, "kryssar", i varsin linje, korta springsteg börjande på vänster fot, 4 steg i takten, börjande till höger förbi motstående dansare, sedan vänster förbi nästa, osv. Vid ändarna svänger dansarna till vänster under fyra steg och fortsätter slingringen med att börja till höger förbi motkommande dansare. Slingringen dansas 1 varv genom tillbaka till utgångsplatsen.

Källa:

Yngvar Heikels dansbeskrivningar. SLS: Finlands svenska folkdiktning VI B nr 452.
Föreningen Brage i Helsingfors: 45 folkdanser, nr 20.
FSF: Årsprogram 2002-2003.

Gamli rællinn

Tvisporaræll.

MUSIK

FORKLARING

Opst: Parvis i kreds efter hinanden mod solen, troikafatning.

1. Et chassé skråt fremad til venstre begynde med venstre fod.
2. Et chassé skråt fremad til höjre begynde med höjre fod.
3. Tå stötte med venstre fod skråt frem til venstre, slute med samlede födder og 1/2 rings vinding til höjre.
4. Tå stötte med höjre fod skråt frem til höjre, slute med samlede födder og 1/2 rings vinding til venstre.
Gentages forfra.

RÆLL

26a, 28a, 29a, 30a, 31a,
32a, 33a, 34a, 36a, 37a

Fine

F C[#] F F

B_b

F

C[#] D.C. al Fine

BK KENNSLUSPJÖLD KJALAR

37

TVÍSPORARÆLL (frá Ólafsvík)

Lag : Ræll

Dansstaða : Tvöfaldur hringur, snúið rangsælis, skottísstaða (sjá skottís).

Taktar

- 1: Eitt skiptispor á ská áfram til v., byrjað með v. fæti.
- 2: Eitt skiptispor á ská áfram til h., byrjað með h. fæti.
- 3: Tám v. fótar tyllt í gólf á ská fram til v. Enda með fætur saman og snúningi í 1/2 hrинг til h.
- 4: Tám h. fótar tyllt í gólf á ská fram til h. Enda með fætur saman og snúningi í 1/2 hrинг til v.
Endurtekið frá upphafi.

BK KENNSLUSPJÖLD KJALAR

Heimild : Á. J. og Þ. K.
Hafnarfirði

ENGELSKA FRÅN STIGTOMTA

Danstyp	
Ursprungsland	
Musik	
Koreografi	
Fattningsar	
Steg	Gångsteg, hurresteg
Utgångsställning	Parvis i stor ring

Tur 1 Sexton steg åt vänster (*mot dansriktningen*), hand i hand

Tur 2 Parvis vända mot varandra, höger hand i höger

Gå i en kedja till nummer fyra där man markerar takten med tre stampningar samt dansar omdansning medsols med hurresteg till reprisens slut.

Upprepa kedjan och omdansningen

Dansen från början efter behag

Engelska från Stigtomta (Södermanland) beskriven av Henry Sjöberg i boken "Folkets danser"

VARIANT AV ENGELSKA FRÅN STIGTOMTA

Gå sexton steg på stor ring

Ta ihop fyra och fyra (*kavaljererna följs alltid åt och damerna följs alltid åt*)

* Gå sexton steg medsols

Ta kedjan i denna två pars uppställning, kavaljer med damer och tvärtom

Kedjan: Gå till nummer fyra och gör tre markeringar och hurraomdansning

Upprepa kedjan en gång så att man kommer hem till egen dam igen

Gå sexton steg på småringar och gå sedan ut i en stor ring igen och fortsätt att gå sexton steg medsols på stor ring

Gör kedjan till nummer fyra och gör tre markeringar + hurraomdansning

Gör kedjan en gång till, damen medsols och kavaljeren motsols hela tiden

Gå sedan sexton steg medsols på stor ring och gå sedan ihop i
småringar med de kavaljererna som dansade ihop i första turen och
fortsätt att gå sexton steg medsols

Fortsätt från *

*Denna variant av Engelska från Stigtomta dansas bl. a. i Katrineholm som en
kul och lite annorlunda variant av dansen*

Nedskriven som jag fått den förmedlad av Christina Åström, Katrineholm / TB

89. Vind op, vind op i rå

J = 80

Hákun Jacobsen, Miðvágur

Vind op vind op i rå, sæt sej-le-ne til si-de, i-gen-nem bøl-gen bla jeg ag-ter
nu at stri-de. Far nu vel, jeg reyser hen, jeg kom-mer snart i-gen.

1 Vind op, vind op i Raa,
sæt Seylene til Side,
igien nem Bølgen bla
ieg agter nu at stride.
Far nu vel, jeg reyser hen,
ieg kommer dog igien.

2 Imod den Sommer klar,
naar alting sig mon fryde,
ieg dog i Sinde har
den Bølge bla at bryde.

3 Ah, ney vor Ven så kier,
I maa ey fra os drage,
thi det besværligt er
på Bølger bla at fare.

4 Hey, hey, jeg er Corass,
ieg lader mig ey kue,
ieg skiötter ey om Mars,
ey om hans stolte Bue.

5 Neptunus er ey from,
hand vil saa gierne velte,
hand haver veltet om
saa mange stolte Helte.

6 Lad hannem siuncke til Bund,
det gaar mig som de andre,
naar Glasset er udrund,
saa maa vi alle vandre.

7 Alt Kiöd det er som Höe,
Propheten det mon skrive,
vi skal dog engang döe,
lige godt i hvor det blive.

8 Saa reys, så reys dog hen,
gid Raphael dig følge,
hand er den bedste Ven
alt paa de stolte Bølge.

9 Far alle, far nu vel,
ieg Eder Gud befale
til Liv og saa til Siæl
Gud Eder samptlig husvale.

10 Got Öll og Brændeviin
skal mig nu ogsaa følge
i hvor jeg reyser hen,
alt paa den stolte Bølge.
Far nu vel, jeg reyser hen,
ieg kommer dog igien.

optagelsesdato: a 26.5.1993. Ialt 1 optagelse.

ekst: Thuren 1908, s. 276, anfører visen som dansk; men Hákun Jacobsen har en udgave af visen, hvor det oplyses, at visen er trykt i Norge i 1713. Jeg har ofte hørt gisninger om, at visen skulle være skrevet af den norske Petter Dass, der levede lidt ind i 1700-tallet, men har ikke fundet den blandt hans værker. Visen meddeles her efter Hákun Jacobsens udgave.

Melodi: visen er kendt og elsket af færingerne og synges altid med denne melodi.

÷ Gr.N. 1923, ÷ DgF XI, ÷ Tillæg B.